

KUZEY ANADOLU FAYI KELKİT ALT KUŞAĞI'NIN (ÇAMOLUK - GİRESUN) PALEO VE NEOTEKTONİK ÖZELLİKLERİ

Paleo and Neotectonic characteristics of Kelkit Valley Subzone (Çamoluk - Giresun) of North Anatolian Fault

Bora F. ROJAY*,

* Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Bölümü, ANKARA

Kelkit vadisi Çamoluk (Giresun) ve yakın dolayındaki kesiminde yüzeyleyen kaya birimleri, jeolojik konumlarına göre üç gruba ayrılmıştır. Bunlar görece otokton, otokton ve aïloktan kaya birimleridir. Görece otokton birimler, çalışma alanındaki en yaşlı kayabirimi olup, yeşil şist fasiyesindeki metamorfizmlerden oluşan Tokat Napı ile temsil edilir. Otokton birimler, yaşlıdan gence doğru, Kelkit Grubu, Akçağal Grubu, Yeşilyayla Grubu, Çobanlı Formasyonu ve Deveçimeni Grubu olarak tanımlanmıştır. Tokat Grubu ile tektonik ilişkili bulunan Kelkit Grubu; tabanda karasal kırıntılılarla başlayıp üste doğru volkanit ve kireçtaşlarına geçen, Lias-Berriyasi yen yaşlı transgresif bir istif ile temsil edilir. Kırmızı pelajik kireçtaşı ve volkana tortullardan oluşan Akçağal Grubu, Kelkit Grubunu uyumsuzlukla örter ve regresif olarak sonlanır. Daha yaşlı tüm birimleri bölgesel açılı uyumsuzlukla örten Lütésiyen yaşlı Yeşilyayla Grubu ise, birbiriyle yanaldikeyle ilişkili karasal kaba kırıntılılar, volkanitler ve sığ denizel kireçtaşlarından oluşur. Tümöyle karasal kırıntılılar ve bazaltik volkanitlerden oluşan diğer iki kaya birimi, sırasıyla Orta Miyosen yaşlı Çobanlı Formasyonu ve Plio-Kuvaterner yaşlı Deveçimeni Grubu'dur. Her iki birim gerek diğer birimlerle, gerekse kendi aralarında açılı uyumsuzluk ilişkisi sunar. Bölgenin aïloktan olan kaya birimi ise, tektono-sedimanter bir ofiyolitik karışım olan Anadolu Napı'dır.

Çalışma alanı, Üst Kretase'ye değin, yaklaşık K-G doğrultulu çekme geriliminin, Üst Kretase-Günümüz arasında ise yine aynı doğrultulu sıkışma geriliminin denetiminde kalmıştır. Bu gerilimlere bağlı olarak, sırasıyla genişleme, sıkışma-daralma ve sıkışma-genişleme türü tektonik rejimler çalışma alanında etkin olmuştur. İlk iki tektonik rejim sırasında gelişmiş normal faylar, kıvrımlar ve bindirme fayları Paleotektönik yapılar; son tektonik rejim sırasında gelişmiş olan doğrultu atımlı faylar, kıvrımlar ve volkanlar ise Neotektönik yapılar olarak ayrılmıştır.

Gerek saha verileri, gerekse paleo ve neotektönik yapıların mekanik yorumu, sıkışma gerilimi yönünün Üst Kretase'den beri fazla değişmediğini ve çalışma alanının, Geç Pliyosen'den beri etkin bir doğrultu atımlı faylanma ortamı olduğunu kanıtlamıştır.

The rock units exposing in Çamoluk and its nearby area of Kelkit Valley are divided into para-autochthonous, autochthonous and allochthonous units on the basis of their geologic positions.

The study area has been undergone to the approximately N-S oriented tensional stress until Late Cretaceous and compressive stress since Late Cretaceous. Depending on these stresses, tectonic regimes of extensional, compressional-contractual and compressional-extensional have prevailed respectively in the study area. The deformational structures caused by the first two tectonic regimes have been named as Paleotectonic structures and those created by the last tectonic regime have been named as Neotectonic structures.

The both field evidences and the mechanical interpretation of paleo-neotectonic structures prove that the orientation of compressive stress is same since Late Cretaceous and the studied area is an active strike-slip fault environment since Late Pliocene.